

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Vtrùm inter causas secundarias, quæ tenentur post executorem, videlicet inter consultorem, & subministrantem sit aliquis ordo in restituendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO VI.

Vtrum inter causas secundarias, quae tenentur post executorem, videlicet inter consultorem, consentientem, animantem, receptatorem, & subministrantem, sit aliquis ordo in restituendo.

qui consenserunt, qui laudauerunt vel animauerunt, qui praebere recursum, & qui praestiterunt obsequium, instrumenta, comitatum. Probatur, quia executor, post eum qui insit, vel suo nomine fieri voluit, est principalis; ceteri vero sunt causa accessoria & secundaria, fulciantes, & quodammodo seruientes executori. quod enim faciunt, non sua causa faciunt, sed ut ipsum instruant & arment. alius enim ostendit viam perficiendi, alius vtilitatem, alius laudem promittit, alius securitatem, alius obsequium & instrumenta praebet.

45
Si executor restituerit.
Vnde sequitur Primò, Si executor restituerit, hos nihil teneri ipsi refundere; quia tenentur solum in eius defectum. quamuis, ut ante insinuaui, non sit improbable, quod ceteri teneantur illi ad aliquid refundendum, si ipsum induxerunt, alias non facturum, & ipse non sua causa executus est. Ita enim tenet Caietanus q. 62. art. 6. ad tertium argum. Bañes ibidem art. 7. & Sotus lib. 4. qu. 7. art. 3. vbi etiam dicit, Si auctor non intentaret malum, nisi comitatus socijs, socij tenentur ei restituere. Ratio illorum est; quia qui inducunt aliquem ad maleficium, sunt causa cur ille incurrat obligationem restitutionis: similiter qui comitantur eum, qui alias non auderet. Sed quod diximus est verius. quamuis enim sint executori causa vel occasio mali, tamen quia nulla vi vel fraude illum inducunt, non tenentur ipsi ratione huius inductionis, neque censentur obligationem in se recipere; quia non sua causa fieri volunt.

46
Quid si non fuerit vel non valuerit.
Sequitur Secundò, Si executor noluerit, vel non poterit restituere, teneri istos: quia succedunt in defectum executoris; sicut executor in defectum iubentis.

Sequitur Tertio, Si isti soluerint, executorem (secundum veriore sententiam) teneri illis refundere totum. Ratio est: quia soluendo successerunt in ius, quod dominus habebat in executorem qui prius tenebatur. vnde sicut executor debuit se solvere domino ante ipsos, ita tenebitur ipsis solvere, qui ius domini in se transtulerunt, soluendo loco executoris: sicut si fideiusor, qui secundo loco tenetur, soluat, transfert in se actionem domini, quam habebat in principalem debitorem. Pari modo, si executor soluerit, tenebitur ei iussor, vel is qui causa sua fieri voluit. vide de his Siluestrum Restit. 3. q. 6. §. Quintum, vbi pro hac sententia citat D. Thomam, Rosellam, & Supplem. Idem docet Couarr. ad regulam Peccatum, p. 2. §. 12. num. 3.

47
Si omnium nomine factum est.
Sequitur Quarto, Si executor nomine omnium executus est facinus, omnes simul teneri primo loco; quia illorum causa factum est, & illi, in hoc consentiendo ut sic fieret, tacite in se receperunt obligationem. executor autem, quia executor, tenetur secundo loco; quamuis ut vnus illorum, quorum nomine factum est, teneatur primo loco. Itaque si ipse restituerit in solidum, reliqui tenentur ei conferre suas partes: ita tamen ut ipse quoque pro sua parte in compensationem veniat, non ut executor, sed ut vnus illorum, quorum nomine factum est. v.g. totum damnum sit 100. aureorum: omnes quorum nomine factum, comprehenso executor, sint 10. reliqui nouem debent ei singuli 10. aureos.

48
Petrus Nauarra lib. 5. c. 4. num. 81. ponit inter has causas ordinem aliquem. Ratio ipsius est nam illa prior tenetur, quae prius & immediatius effectum attingit: atqui inter has alia prius & magis attingit, alia posterius & minus; aliter enim attingit consultor, aliter laudator, aliter receptator. Idem docet Alcozer in Summa c. 21. vbi Primo loco dicit teneri imperantem & consulentem. Secundo, executorem. Tertio, receptatorem. Quarto, qui non impediunt, cum ex officio teneantur. Quinto, custodem specialiter deputatum. Sexto, qui tacuerunt, ut testes iuridice interrogati.

Sed verius est, non esse inter has causas secundarias ordinem talem, qualis est inter principalem & secundariam, ita ut vna soluente, reliquae maneant liberae: sed in defectum principalis, omnes haec causae videntur teneri aequè primo, sic tamen ut alia ad plus, alia ad minus teneatur. Ratio est; quia vna non est operata ad damnum, tamquam instrumentum alterius, vel alterius nomine, sed quaeque per se in suo ordine laudans enim non feruit consentienti vel consulenti, nec eius nomine agit, neque contra, ut suppono. (si enim ponamus aliquem ex his alterius nomine agere, non tenebitur ille aequè primò, sed secundariò & in defectum illius cuius causa egit, ut dictum est, quia ille in se suscipit obligationem.) Itaque acquisitum videtur, si executor non restituar, ut isti omnes in locum eius immediate succedant, & teneantur pro rata portiones conferre, maiore quidem is, qui magis videtur executorem mouisse; minorem, qui minus. vnde is, qui est causa sine qua damnum non fieret absolute, plus tenetur conferre quam is qui solum est causa sine qua non fieret tali modo, id est, ita celeriter, audacter vel atrociter. Ex quo vterius sequitur, quod plus interdum teneatur conferre consulens, quam receptans vel consentiens; & interdum contra; prout executor magis vel minus ab hac vel illa causa motus fuit. Et hoc videtur velle Petrus Nauarra. nihil enim aliud probat eius ratio. omnes enim mediare & secundariò attingunt effectum, (non vna mediante altera, ut instrumentum alterius) quamuis alia efficacius alia. Vnde solum sequitur, aliam plus debere in restitutione, altam minus, non autem prius vel posterius. alioquin si receptator restitueret, ceteri nihil tenerentur ei refundere. Ille autem ordo, quem ponit Alcozer, non probatur; quia nulla est ratio, cur receptator teneatur prior quam Superior consentiens; aut consultor, prior quam receptator. Imò si quis ordo ponendus sit; post executorem, prior teneri videbitur Superior consentiens, quam consultor vel receptator; quia ille tenebatur etiam ex officio impedire. vnde duplici ex causa tenetur, & quia consentit, & quia non impediuit.

49
Non est ordo inter has causas.

Qui plus mouit, tenetur ad amplius; qui minus, ad minus.

50

51